

Når forventningerne mødes

Ny undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning handler om forskellige forventninger i virksomhedspraktik. Anbefalingerne er også anvendelige for ungdomsskoler, der arbejder med **fritidsjob**

AF OFELIA SAPIR EDERY

CeFU (Center for Ungdomsforskning) har med støtte fra Sydbank Fonden gennemført en undersøgelse om de forventninger, unge og virksomheder har til hinanden under praktikforløb på erhvervsuddannelserne, med fokus på brancherne: handel, håndværk og industri.

Det er der kommet en lille udgivelse ud af, som også andre kan have gavn af at læse. Bogen præsenterer resultater og anbefalinger fra undersøgelsen.

Et af de resultater der bliver fremhævet er, at henholdsvis virksomhedernes og unges forventninger til hinanden ikke stemmer overens, men omvendt heller ikke modsætter hinanden.

Ungeperspektivet: forventningen om faglige kundskaber

Forventningerne hos de unge i praktik handler om udvikling. De ønsker at møde opgaver, som er spændende og nye, og som giver dem mulighed for at mestre deres faglighed i "virkeligheden", i en virksomhed. I dette ligger også et stort identitetsaspekt, fordi fokus for dem i højere grad er at blive "faglært" end at lære at være "en medarbejder". Det er de tillærte kundskaber, som skaber værdi.

Virksomhedsperspektivet: forventningen om faglig attitude

For virksomhederne er fokus på udviklingen af "en medarbejder". De forventer, at de unge i praktik er lærevillige, har gå-på-mod og udviser initiativ og engagement. De er bevidste om, at der inden for deres felt kan være en del arbejdsopgaver, som er

meget rutinepræget, og deres forventning er her, at de unge lærer at se, hvor centrale disse opgaver er for den samlede produktionskæde i virksomheden. Rutineopgaverne er en stor del af det, der bliver peget på, når virksomhederne uddyber, hvad det vil sige at tilegne sig virksomhedens kultur og arbejdsgang – det er bl.a. dét, der ligger i faglig attitude.

Lærepladsværdisæt

CeFU har ud fra undersøgelsens indsigter udviklet en række anbefalinger til virksomheder for at skabe klarhed omkring, hvad der skal til for at sikre, at unge får de bedst mulige omstændigheder at udvikle deres kompetencer under. Anbefalingerne udgør tilsammen et lærepladsværdisæt med otte punkter.

Føromtalte forventninger hos henholdsvis unge og virksomheder er en del af værdisættet. Punkt 1 handler nemlig om vigtigheden i at få afstemt forventningerne. De øvrige punkter i værdisættet, som alle bliver uddybet i udgivelsen, er:

1. Forventninger
2. Mening i rutinearbejde
3. Dialog og relationer
4. Plan for lærepladsforløb
5. Ansvar
6. Ung-til-ung relationer
7. Virksomheden i verden
8. Lærlingen i virksomheden

Ungdomsskoleperspektivet: læreplads-kompetencer

Det interessante ved ovenstående værdisæt er, at Ungdomsskoleforeningens Coop

Crew-projekt rummer mange af de samme indsigter. Coop Crew er et fritidsjob-projekt støttet af den A. P. Møllerske Fond, og er et samarbejde mellem en ungdomsskole og en lokal Coop-butik. Projektet består af et træningsforløb på seks moduler, hvor et hold unge lærer at arbejde i detailbranchen. Der er paralleller mellem det arbejde, uddannelsesinstitutioner og virksomheder yder i praktikken, og det arbejde ungdomsskolerne og Coop-butikkerne lægger i Coop Crew-projektet. Særligt læreforment – mesterlære – står som en stærk fællesnævner, men også den personlige støtte og vejledning, som gives undervejs i forløbene.

Mange af de kompetencer, der udøves i praktik- og lærlingeforløb, trænes for mange unges vedkommende allerede inden de starter på videre uddannelse, fx gennem et fritidsjob eller fritidshold i ungdomsskolelære. Det er derfor ikke helt uvæsentligt, hvilken betydning ungdomsskolerne kan have for undersøgelsens lærepladsdannelsesbegreb.

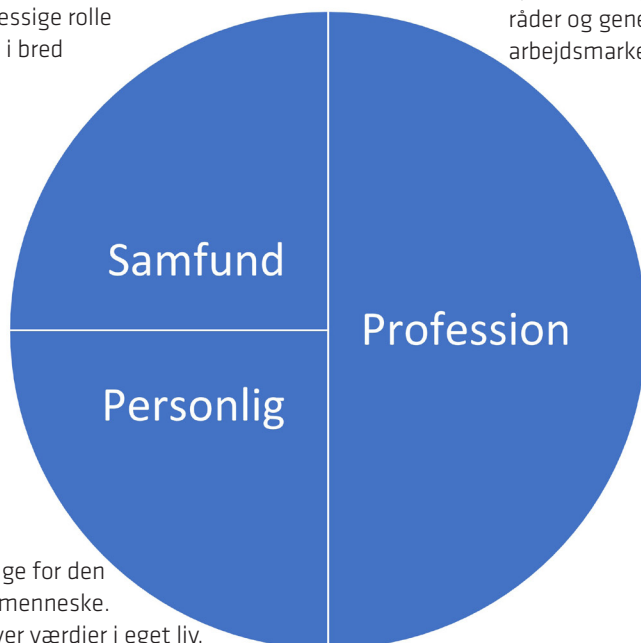
Lærepladsdannelse: balance eller ubalance

Ubalance i lærepladsdannelsen er en anden central konklusion fra undersøgelsen. Hvis vi kigger på figur 1 og sammenligner den med figur 2 ses det, at der er overvægt i professionsdimensionen. Denne konklusion bygger bl.a. på indsigterne beskrevet ovenfor vedrørende de unges forventninger til faglige kundskaber og virksomhedernes forventninger til faglig attitude. Selvom forventningerne er forskellige, ligger de i

Figur 1

Faget og virksomhedens samfundsmæssige rolle og betydning i bred forstand

Faglighed knyttet til specifikke fagområder og generelt til arbejdsmarkedet

Meninger og sammenhænge for den enkelte som menneske. Refleksion over værdier i eget liv, herunder både arbejde, fag og fritid

samme dimension – professionsdimensionen.

Det er der som udgangspunkt ikke noget problematisk ved, men bogen argumenterer for, at man ville kunne øge de unges oplevelse af mening og dermed også motivation og engagement i forhold til virksomheden, hvis man arbejdede mere med det uforløste potentiale i de andre to dimensioner.

”

Vi bygger ikke bare huse her – vi bygger bæredygtige boliger

Citat fra bogen

Figur 2

Unge møde med arbejdsmarkedet sker i høj grad gennem praktik og lærlingeforløb, det er derfor væsentligt, at forløbene rummer en afbalanceret fordeling af virkelighedens kompleksiteter. I Coop Crew-projektet er det den professionelle og personlige dimension, der fylder mest – helt intentionelt – hvilket i fritidsjobsammenhæng ofte kan være nok til at skabe engagement og motivation. Men måske skal vi alle turde udforske den samfundsmæssige dimension mere?

Læs mere om alle resultaterne i udgivelsen. Bogen findes både fysisk og gratis som Open Access e-bog via CeFU's hjemmeside, www.cefu.dk under "publikationer". Læs mere om Coop Crew projektet på www.coopcrew.dk

"Plads til at lære – på lærepladsen: Danelse i mødet mellem unge og arbejdsmarkedet" af Katrine Thea Pløger Nielsen, Arnt Louw og Noemi Katznelson, Aalborg Universitetsforlag 2021, 80 sider.